

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА**

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни

**Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2022**

УДК 159.94
О 72

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол №10 від 24.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Аврамчук О.С. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри клінічної психології ФНЗ Українського католицького університету

Голентовська О.С. – завідувач ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР, кандидат психологічних наук,

Котлова Л.О. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка

О 72 Основи психологічного консультування: метод. рек. з навч. дисц. / Уклад.: Тичина І.М., Весельська А.Л., Дем'янчук Ю.Ю. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2022. – 60 с.

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» укладено відповідно до освітньо-професійної програми Психологія для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 53 Психологія.

У роботі представлено теми, визначені робочою програмою підготовки фахівців, які відповідають спеціальним компетентностям та програмним результатам навчання.

Методичні рекомендації складаються з таких структурних компонентів: пояснювальна записка, розподіл навчальних годин на змістові модулі, тем лекційного курсу дисципліни, матеріалів до практичних занять, а також до самостійної роботи студентів. Представлені завдання та вимоги до заліку, критерії оцінювання, список рекомендованої літератури.

УДК 159.94

© І.М.Тичина, 2022

© А.Л.Весельська, 2022

© Ю.Ю. Дем'янчук, 2022

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2022

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура освітньої компоненти	6
Методичні рекомендації до організації самостійної роботи	8
Модуль 1. Сутність психологічного консультування	11
Модуль 2. Організація та технологія консультативного процесу	20
Модуль 3. Стратегії консультативної допомоги	40
Вимоги до екзамену	56
Критерії оцінювання	58
Рекомендована література до курсу	59

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вивчення освітньої компоненти “Основи психологічного консультування” для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає освітньо-професійній програмі Психологія.

Предмет вивчення освітньої компоненти - набуття майбутніми психологами знань і навичок організації консультативної роботи, вивчення основних напрямків консультативної допомоги, а також методів і технік, що в них використовуються.

Міждисциплінарні зв'язки: курс “Основи психологічного консультування” органічно зв'язаний з такими дисциплінами: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія», «Психологія особистості», «Практична психологія з основами індивідуальної та групової психокорекції» та з виробничою практикою із практичної психології.

Програма освітньої компоненти складається з таких модулів:

Модуль 1. Сутність психологічного консультування.

Модуль 2. Організація та технологія консультативного процесу.

Модуль 3. Стратегії консультативної допомоги.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Мета курсу: ознайомити студентів із організацією консультативної роботи психолога, її основними напрямками та формами.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти «Основи психологічного консультування» є:

1. надати студентам інформацію про місце психологічного консультування у системі психологічного знання;
2. ознайомити студентів із необхідними та обов'язковими вимогами до професійних знань та вмінь, а також до особистісних якостей психолога, який займається консультативною діяльністю; надати інформацію щодо етичних сторін практики психологічної допомоги;
3. ознайомити студентів з основними теоретичними та методичними засадами психологічного консультування як специфічного виду психологічної допомоги;
4. надати необхідні знання та створити умови для визначення індивідуального стилю консультативної роботи студентів, як майбутніх психологів-практиків;
5. ознайомити зі змістом та організацією консультативної роботи психолога у різних галузях людської життєдіяльності;
6. озброїти практичними прийомами консультативної роботи, систематизованими за критеріями сфери людської життєдіяльності та консультативної школи (напрямку).

1.3 Компетентності і програмні результати навчання

Компетентності

Змістовно освітня компонента спрямована на формування здобувачами вищої освіти здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачає використання основних психотерапевтичних теорій та технологій.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність організовувати та проводити психологічне консультування.

СК13. Уміння планувати та організовувати професійну діяльність з різними групами клієнтів.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Освітня компонента «Основи психологічного консультування» викладається на 3 курсі, у VI семестрі.

На вивчення освітньої компоненти відводиться 150 годин, 5 кредитів ЄКТС.

Форма проведення занять: лекції, практичні заняття, лабораторні заняття, екзамен.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	У тому числі				У тому числі				
		Л.	П.	Лаб	С.р.	всього	Л.	П.	Лаб	С.р.
Модуль 1. СУТНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ										
Змістовий модуль 1 Поняття про психологічне консультування										
Тема 1. Місце психологічного консультування у практичній психології	7	2			5	6				6
Тема 2. Індивідуальне консультування як вид психологічної допомоги	10	2	2		6	11	2	2		7
Тема 3. Предмет роботи психолога-консультанта	7	2			5	6				6
Тема 4. Особистість психолога-консультанта (на самостійне опрацювання)	6				6	7				7
Разом за модулем 1	30	6	2		22	30	2	2		26
Модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ КОНСУЛЬТАТИВНОГО ПРОЦЕСУ										
Змістовий модуль 2 Процедура психологічного консультування										
Тема 5. Організація консультативної взаємодії. Контакт у консультуванні та робота зі скаргю	9	2	4		3	13	2	2		9
• Налагодження консультативної взаємодії	4			2	2	8			2	6
• Робота із запитом клієнта	6			4	2	6				6
Тема 6. Техніки консультативного інтерв'ю	9	2	4		3	6				6
• Використання технік прояснення інформації у роботі із запитом клієнта	4			2	2	6				6
• Використання технік відображення у роботі з	6			4	2	6				6

клієнтським запитом										
Тема 7. Психологічні техніки впливу на клієнта.	9	2	4		3	6				6
• Використання технік зв'язування у роботі з клієнтським запитом	4			2	2	6				6
• Техніки трансформації у консультативній взаємодії	6			4	2	6				6
Тема 8. Особливості завершення консультативної взаємодії (на <i>самостійне</i> <i>опрацювання</i>)	3				3	6				6
Разом за модулем 2	60	6	12	18	24	45	2	2	2	63
Модуль 3. СТРАТЕГІЇ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ДОПОМОГИ										
Змістовий модуль.3 Консультування в межах різних психологічних напрямків										
Тема 9 Напрямки психологічного консультування	10	8			2	8	2			6
• Психодраматичний підхід у консультуванні	11		2	4	5	10		2	2	6
• Психологічне консультування у позитум-підході	11		2	4	5	8			2	6
• Когнітивно-поведінковий підхід у консультуванні.	11		2	4	5	6				6
• Гуманістичний підхід у консультуванні (<i>тема на самостійне</i> <i>опрацювання</i>).	3				3	6				6
Тема 10 Індивідуальна робота з клієнтським запитом	14		6		8	13		2	2	9
Разом за модулем 3	60	8	12	12	28	45	2	4	6	39
Усього годин	150	20	26	30	74	150	6	8	8	128

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими **напрямами**:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- підготовка рефератів та тематичних повідомлень;
- конспектування та аналіз першоджерел;
- підготовка практичних/професійно-орієнтованих завдань до семінарських (лабораторних) занять;
- підготовка до підсумкових модульних робіт та екзамену.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Зазначені питання могли опрацьовуватися на лекційних заняттях, а також рекомендовані для самостійного опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Познайомтеся з питаннями, що представлені у плані практичного заняття.
- Опрацюйте рекомендовану літературу.
- Складіть план відповіді на кожне питання (схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу).
- Визначте перелік проблемних питань і проконсультуйтеся з викладачем.

Підготовка рефератів та тематичних повідомлень передбачає роботу з систематизації та аналізу літератури з проблеми.

Алгоритм підготовки

- Ознайомтеся з вимогами до реферату або тематичного повідомлення.
- Підберіть літературу у якій може розкриватися визначена проблема.
- Складіть план реферату або повідомлення.
- Систематизуйте опрацьований матеріал і дайте власний критичний аналіз опрацьованій проблемі відповідно до плану.
- Оформіть літературні джерела відповідно до діючих вимог.
- Оформіть реферат у друкованому вигляді відповідно до вимог (титульна сторінка з темою та інформацією про авторів; сторінка із змістом реферату/повідомлення; основний текст із посиланнями на роботи цитованих авторів; висновки; список використаної літератури).

Конспектування та аналіз першоджерел передбачає поглиблений аналіз та тезисне конспектування рекомендаційних для засвоєння першоджерел.

Алгоритм підготовки

- Опрацюйте запропоноване першоджерело.
- Оформіть бібліографію першоджерела.
- Складіть план до частин тексту.
- Виділіть основні положення до кожного пункту плану.

- Представте опрацьований текст у вигляді тез або анотації.

Підготовка практичних/індивідуальних/професійно-орієнтованих завдань передбачає відпрацювання досвіду використання консультативних технологій взаємодії з клієнтом.

Алгоритм підготовки.

- Прочитайте вимоги до виконання практичних/індивідуальних/професійно-орієнтованих завдань.
- Визначте обсяг та зміст роботи.
- Виконуйте завдання поетапно, дотримуючись плану.
- Результати роботи в інтерв'їйних групах з консультативним випадком оформлюється у вигляді протоколу (див.схему1)
- За результатами проведеної роботи сформуйте звіт відповідно до вимог.

Підготовка до підсумкової модульної роботи (ПМР) та екзамену має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком теоретичних питань та практично-орієнтованих завдань до ПМР або заліку.
- Підберіть літературу необхідну для підготовки, орієнтуючись на рекомендований список першоджерел.
- Прогляньте зміст кожного питання і переконайтесь про належне орієнтування у матеріалі.

Пам'ятка. Якщо ви маєте труднощі у підготовці окремих видів завдань до курсу «Основи психологічного консультування», ви можете звернутися за індивідуальною консультацією до викладача, відповідно до Графіку проведення консультацій

**Протокол роботи з консультативним випадком №
Аналізу заняття**

Прізвище, ім'я, група _____

1. **Основна техніка роботи з клієнтом (додаткові):**

2. **Формулювання скарги:**

3. **Запит клієнта на консультацію:**

4. **Рух по процесу (скарга-намір-ціль-дії-результат):**

5. **Запитання / коментарі під час процесу:**

6. **Суб'єктивні відчуття і переживання:**

7. **Планування на майбутню роботу з клієнтом:**

8. **Успіхи і зони розвитку:**

Дата « _____ »

Підпис

Модуль 1. СУТНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Всього	Денна форма				Заочна форма				
		У тому числі				У тому числі				
		Л.	П.	Ла б	С.р.	всьо го	Л.	П.	Ла б	С.р.
Змістовий модуль 1 Поняття про психологічне консультування										
Тема 1. Місце психологічного консультування у практичній психології	7	2			5	6				6
Тема 2. Індивідуальне консультування як вид психологічної допомоги	10	2	2		6	11	2	2		7
Тема 3. Предмет роботи психолога-консультанта	7	2			5	6				6
Тема 4. Особистість психолога-консультанта (на самостійне опрацювання)	6				6	7				7
Разом за модулем 1	30	6	2		22	30	2	2		26

Лекційні заняття №1-3.

Практичні заняття №1.

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати питання з плану практичного заняття;
- опрацювати основні поняття до теми;
- виконати практичні завдання;
- пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

ЛЕКЦІЯ 1

Тема 1. МІСЦЕ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Мета: формувати у студентів уявлення про місце консультування у практичній психології, про сутність психологічного консультування як виду психологічної допомоги, складові консультативного процесу, професійні установки та особистісні якості консультанта

Професійна спрямованість: формування умінь та розвиток навичок психологічного консультування

Основні поняття	<i>Консультування, психологічні труднощі, психологічне благополуччя, здорова частина особистості, інтерперсональні проблеми, фасилітатор, медіатор, психотерапевтичний міф, психотерапевтична метафора</i>
------------------------	--

План

1. Рівні психологічної допомоги.
2. Поняття про психологічне консультування.
3. Складові консультативного процесу
4. Можливості використання навичок консультування у різних життєвих ситуаціях.
5. Професійні установки та особистісні якості консультанта.

Література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наук. Думка, 1995. – 128 с.
3. Основи практичної психології/ В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. К.: Либідь, 1999. – 536с.
4. Психологія особистості: Словник-довідник / За редакцією П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.

ЛЕКЦІЯ 2

Тема 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ВИД ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Мета: формувати у студентів уявлення про цілі і завдання психологічного консультування в межах різних психологічних напрямків, поглиблювати знання про умови проведення та етичні принципи консультування

Професійна спрямованість: усвідомлення теоретичних основ консультативного впливу в межах різних психологічних напрямків.

Основні поняття	<i>Психоаналітичний напрямок консультування, поведінковий напрямок консультування, раціонально-емоційна терапія, клієнт орієнтований напрямок консультування, екзистенційна терапія, позитивна психотерапія, гештальт-підхід у консультуванні, гуманістичний напрямок консультування, адміністративний контракт, психологічний контракт, професійний контракт</i>
------------------------	---

План:

1. Специфіка та завдання психологічного консультування як окремого виду психологічної допомоги.
2. Концептуальні основи та «мішені» консультативного впливу в межах різних психологічних напрямків.
3. Цілі і завдання психологічного консультування в межах різних психологічних напрямків.
4. Умови проведення та етичні принципи консультування.
5. Контракти у психологічному консультуванні.

Література:

1. Бурлачук Л.Ф. и др. Основы психотерапии: Учебное пособие для студентов, которые обучаются по спец. «Психология» / Лентр, 2001. – 320 с.
2. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
3. Горноста́й П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горноста́й П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

ЛЕКЦІЯ 3

Тема 3. ПРЕДМЕТ РОБОТИ ПСИХОЛОГА- КОНСУЛЬТАНТА

Мета: формувати у студентів уявлення про предмет роботи психолога-консультанта, типи взаємодії консультанта і клієнта.

Професійна спрямованість: усвідомлення специфічних особливостей налагодження хорошого робочого альянсу у консультуванні

Основні поняття	<i>Внутрішня картина світу людини, ретроспективний погляд на життя, перспективний погляд на життя, ригідність у структуруванні суб'єктивної реальності, травматичні стереотипи, зацікавлена присутність психолога-консультанта, об'єктивація переживань, опанування проблемної ситуації, робочий альянс</i>
------------------------	---

План:

1. Предмет роботи психолога-консультанта.
2. Типи взаємодії консультанта і клієнта (за В.Є.Василюком)

3. Клієнт психолога –консультанта.
4. Механізм формування нової схеми взаємодії з життєвим досвідом у процесі консультаційної взаємодії.
5. Консультативні стосунки та розподіл відповідальності.
6. Принципи налагодження хорошого робочого альянсу у консультуванні.
7. Принципи надання психологічної допомоги.

Література

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

ПРАКТИЧНИЙ КУРС

Практичне заняття № 1

Тема 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ВИД ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Мета: формувати необхідні компетенції для здійснення психологічної допомоги у процесі індивідуального консультування, використовуючи знання про моделі консультативної взаємодії, механізми психологічного впливу, що визначають ефективність консультативного процесу.

Професійна спрямованість: формувати відповідальне ставлення студентів до консультативної роботи.

План:

1. Індивідуальне консультування як вид діяльності.
2. Цілі та завдання консультаційного впливу.
3. Концепції та моделі консультаційної взаємодії.
4. Механізми психологічного впливу в консультативній роботі.
5. Ефективність консультативного процесу.
6. Етичні аспекти консультативної діяльності. Відповідальність психолога-консультанта.

Основні поняття	Індивідуальне консультування, цілі консультування, завдання консультування, концептуальна модель, процесуальна модель, ціннісна модель, директивний та недирективний підходи у консультуванні, психологічна інтервенція, психологічне медіаторство, вплив, формування, управління психологічним процесом, маніпулювання, трансформація ставлення до психологічних труднощів, вербалізація психологічних проблем, гарантії анонімності та конфіденційності
-----------------	---

Практичне завдання

1. В інтерв'їзійних групах наведіть приклади ситуацій (скарг, проблем і т.ін.), в яких людина потребує психологічної підтримки. І визначте у яких випадках буде доречним використання консультаційної допомоги.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	2 година
• Взяти участь у роботі інтерв'їзійної групи	1 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Участь у роботі інтерв'їзійної групи	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Додаткова література:

1. Горностай П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наук. Думка, 1995. – 128 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Розмежуйте психологічний зміст понять «діагностика», «корекція», «консультування», «психотерапія».
2. Які переваги та недоліки мають директивна та недирективна модель консультативної взаємодії?
3. У чому полягає медіаторська функція психолога-консультанта?
4. Визначте фактори, що визначають ефективність консультативного процесу.

ТЕМА НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 4. ОСОБИСТІТЬ ПСИХОЛОГА-КОНСУЛЬТАНТА

Мета: надати інформацію про особистість психолога-консультанта, розкрити зміст основних навичок та умінь та визначити межі його компетентності.

Професійна спрямованість: уміння аналізувати компетенції консультанта, особистісні та професійні якості.

Основні поняття	<i>Знання, уміння, навички, особистісні якості, активне слухання, рольова ідентичність, самоактуалізація, компетенції психолога-консультанта, бути в потоці, бути союзником клієнта, гнучкість мислення, направленість на проблему, емпатія, інтуїція, мета-формат, мозковий штурм, формування альянсу, підзвітність, прийняття й керування, прояснення, слухання, слідування сценарію клієнта, збереження зосередженості уваги, керівництво собою, уточнення, формування довіри, ефективні питання.</i>
------------------------	--

План:

1. Вимоги до особистості консультанта.
2. Особиста та професійна ідентичність психолога.
3. Межі компетентності психолога-консультанта.
4. Проблеми професійної підготовки консультанта.

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Які особистісні та професійні якості мають бути притаманні психологу-консультанту.
2. Як впливає професійна діяльність на особистість консультанта.
3. Визначте основні напрямки професійної підготовки консультанта.

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ 1

Умовою допуску до ПМР є проходження перевірки рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.

I. Тестові завдання (оцінюються від 0 до 20 балів).

Студенту пропонується дати відповідь на 10 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

II. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 30 балів).

Студенту пропонується на вибір два питання, з яких він обирає одне питання для відповіді.

1. Рівні психологічної допомоги.
2. Специфіка та завдання психологічного консультування як окремого виду психологічної допомоги.
3. Цілі і завдання психологічного консультування в межах різних психологічних напрямків.
4. Індивідуальне консультування як вид діяльності.
5. Складові консультативного процесу
6. Концепції та моделі консультаційної взаємодії.
7. Механізми психологічного впливу в консультативній роботі.
8. Ефективність консультативного процесу.
9. Етичні аспекти консультативної діяльності. Відповідальність психолога-консультанта.
10. Предмет роботи психолога-консультанта.
11. Принципи надання психологічної допомоги.
12. Типи взаємодії консультанта і клієнта (за В.Є.Василюком)
13. Консультативні стосунки та розподіл відповідальності.
14. Принципи налагодження хорошого робочого альянсу у консультуванні.
15. Професійні установки та особистісні якості консультанта.
16. Можливості використання навичок консультування у різних життєвих ситуаціях.

III. Практичне завдання (оцінюються від 0 до 50 балів).

Практичне завдання до першого модулю передбачає короткий аналіз консультативного запиту.

Приклад практичного завдання

Проаналізуйте консультативне звернення. Виокремте скаргу клієнта, спрогнозуйте його очікування, визначте модель психологічного супроводу, окресліть психологічну проблему та сформулюйте консультативні завдання.

“Наша дочка (Ірина) вчиться у п'ятому класі, її одинадцять. Нещодавно на її письмовому столі ми з батьком знайшли цілий пакет листів. Всі листи

адресовані хлопцю (Сергію) з шостого класу, у них біль та сльози нещасного кохання, а також фантазії, які не мають жодних підстав. Наприклад, “я від тебе вагітна” та інші в тому ж дусі. Є у листах і образа на те, що Сергій у розмові використовує ненормативну лексику, скарги на неувважність з його боку. Іра нам нічого не розповідає. Ми не говорили їй, що знайшли ці листи. Що робити? Як розмовляти з дитиною? Як її заспокоїти? Чи потрібно поговорити з хлопцем?” (За Васьковская С.В., Горностаі П.П., 1996, с. 40.).

Модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ КОНСУЛЬТАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	У тому числі				У тому числі				
		Л.	П.	Лаб	С.р.	всього	Л.	П.	Лаб	С.р.
Змістовий модуль 2 Процедура психологічного консультування										
Тема 5. Організація консультативної взаємодії. Контакт у консультуванні та робота зі скаргою	9	2	4		3	13	2	2		9
• Налагодження консультативної взаємодії	4			2	2	8			2	6
• Робота із запитом клієнта	6			4	2	6				6
Тема 6. Техніки консультативного інтерв'ю	9	2	4		3	6				6
• Використання технік прояснення інформації у роботі із запитом клієнта	4			2	2	6				6
• Використання технік відображення у роботі з клієнтським запитом	6			4	2	6				6
Тема 7. Психологічні техніки впливу на клієнта.	9	2	4		3	6				6
• Використання технік зв'язування у роботі з клієнтським запитом	4			2	2	6				6
• Техніки трансформації у консультативній взаємодії	6			4	2	6				6
Тема 8. Особливості завершення консультативної взаємодії (на СО)	3				3	6				6
Разом за модулем 2	60	6	12	18	24	45	2	2	2	63

Лекційні заняття №4-6.

Практичні заняття №2-7.

Лабораторні заняття №1-9.

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати питання з плану практичного та лабораторного занять;
- опрацювати основні поняття до теми;
- виконати практичні завдання;
- пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

ЛЕКЦІЯ 4

Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ. КОНТАКТ У КОНСУЛЬТУВАННІ ТА РОБОТА ЗІ СКАРГОЮ.

Мета: формувати у студентів уявлення про специфіку організації консультативної взаємодії, рівні та способи встановлення контакту у консультуванні, аналізу скарги клієнта та формулювання запиту

Професійна спрямованість: формування умінь укладання психотерапевтичного контракту, аналізу скарги клієнта та формулювання запиту.

Основні поняття	<i>контакт у консультуванні, рапорт, контракт, реалістичні очікування, скарга клієнта, суб'єктивний локус скарги, психологічна проблема клієнта, запит клієнта</i>
----------------------------	--

План

1. Структура консультативного процесу (Р.Мей, А.Айві, Г.Абрамова, П.П.Горностай, С.В.Васьківська).
2. Налагодження ефективного контакту.
2. Укладання психотерапевтичного контракту. Критерії хорошого контракту.
3. Вартість психологічних послуг як чинник ефективності консультативного процесу.
4. Скарга клієнта та формулювання психологічної проблеми.
5. Запит як очікуваний результат консультування.

Література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч. / С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наук. Думка, 1995. – 128 с.
3. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

ЛЕКЦІЯ 5

Тема 6. ТЕХНІКИ КОНСУЛЬТАТИВНОГО ІНТЕРВ'Ю

Мета: формувати у студентів уявлення про специфіку консультативного діагностичного інтерв'ю

Професійна спрямованість: усвідомлення діагностичного та терапевтичного ефекту збору інформації в ході консультативної бесіди, формування умінь та навичок технік проведення консультативного діагностичного інтерв'ю.

Основні поняття	діагностичне інтерв'ю, консультативна гіпотеза, рефлексивне слухання, фокусування переживань
------------------------	--

План:

1. Завдання діагностичного інтерв'ю. Ідентифікація проблеми.
2. Роль консультативної гіпотези у процесі консультування.
3. Техніки прояснення інформації:
 - Рефлексивне слухання
 - Заохочення мовлення
 - Навички уточнення інформації
4. Техніки та категорії запитань.
5. Техніки відображення.
6. Фокусування переживань
7. Відображення значень

Література:

1. Бурлачук Л.Ф. и др. Основы психотерапии: Учебное пособие для студентов, которые обучаются по спец. «Психология» / Ленгр, 2001. – 320 с.
2. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
3. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.
4. Горностай П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наук. Думка, 1995. – 128 с.
5. Основы психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкассы, 2009. – 43 с.

ЛЕКЦІЯ 6

Тема 7. ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНІКИ ВПЛИВУ НА КЛІЄНТА.

Мета: формувати у студентів уявлення про психологічні техніки консультативного впливу на клієнта.

Професійна спрямованість: усвідомлення особливостей психологічних технік впливу на клієнта, формування умінь та навичок психотерапевтичного впливу у процесі психологічної консультації.

Основні поняття	Фокусування інформації, зворотній зв'язок, інтерпретація, конфронтація, опір, перенос, навіювання, директива, рефреймінг
------------------------	--

План:

1. Фокусування інформації у процесі консультативної бесіди
2. Зворотній зв'язок як важлива навичка консультативного спілкування.
3. Інтерпретація як спосіб вираження консультантом власного бачення проблем клієнта.

4. Специфіка техніки конфронтації у консультуванні.
5. Консультативні стратегії подолання опору та переносу
6. Навіювання у психологічному консультуванні.
7. Директивні форми впливу консультанта.
8. Процедура та різновиди рефреймінгу у психологічному консультуванні.

Література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.
3. Основи психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкассы, 2009. – 43 с.

ПРАКТИЧНИЙ КУРС

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2-3

Тема 5. НАЛАГОДЖЕННЯ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Мета: розвивати у студентів вміння організовувати консультативний процес з дотриманням основних принципів психологічної допомоги.

Професійна спрямованість: навчити організовувати консультативну взаємодію, налагоджувати контакт з клієнтом та укладати терапевтичний контракт з клієнтом.

План:

1. Принципи надання психологічної допомоги.
2. Структура та фази консультативного процесу.
3. Початок консультативної взаємодії: попередня інформація про клієнта, знайомство та налагодження взаємодії у системі консультант-клієнт.
4. Поняття про контракт у психологічній взаємодії. Види контрактів.
5. Клієнтська скарга та робота з запитом. Укладання терапевтичного контракту.

Основні поняття	Професійна компетентність консультанта, принципи активності особистості, діалогічності, безумовного прийняття, відповідальності, технічності психологічної допомоги, системності, компетентності; контакт, контракт, адміністративний контракт, терапевтичний контракт, дослідження проблеми, вплив, резюме; скарга, сюжет та зміст скарги, явний та прихований зміст скарги; психологічний самодіагноз клієнта, психологічна проблема (стрес, конфлікт, фрустрація, криза), запит.
-----------------	---

Практичне завдання

1. Підготуйте шаблон контракту для роботи з клієнтом (*Контракт у практичній психології / В. В. Горбунова // Практична психологія та соціальна робота: Науково-практичний та освітньо-методичний журнал. – 02/2005. – №2. – С.1-5.*).

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	2 година
• Робота над практичним завданням	1 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Робота над практичним завданням	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Електронні ресурси:

1. Горбунова В. Контракт у практичній психології — Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/4025/1/8.pdf>

Додаткова література:

1. Горностай П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наук. Думка, 1995. – 128 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Визначте етапність консультативного процесу.
2. Які основні завдання мають бути розв'язані на етапі знайомства?
3. Визначте основні ознаки «хорошого» контракту на консультативну роботу.
4. Розмежуйте психологічний зміст понять «скарга», «проблема», «самодігност», «запит», «тема».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4-5

Тема 6. ТЕХНІКИ КОНСУЛЬТАТИВНОГО ІНТЕРВ'Ю

Мета: формувати у студентів здатність використовувати теоретичні знання в практиці консультативного інтерв'ю.

Професійна спрямованість: розвивати навички ведення консультативного інтерв'ю, використовуючи техніки прояснення інформації, актуалізації почуттів та відображення емоцій.

План:

1. Дослідження проблеми та збір інформації.
2. Діагностичне інтерв'ю. Нетестова діагностика. Терапевтичний ефект збору інформації.
3. Навички ведення інтерв'ю. Основні техніки прояснення інформації.
4. Види запитань (відкриті, закриті, прямі, непрямі, визначені, невизначені, альтернативні, риторичні, переломні, питання для роздумів, опосередковано-проективні, стратегічні, приховані).
5. Прийоми та техніки актуалізації почуттів та відображення емоцій.
6. Ідентифікація проблеми. Консультативна гіпотеза.

Основні поняття	Консультативне інтерв'ю, діагностичне інтерв'ю, нетестова діагностика, вербальна та невербальна поведінка клієнта, рефлексивне слухання, заохочення мовлення (заохочувальні стимули, парафрази, повторення ключових слів, переформулювання, акцентування); переповідання; підсумовування (резюмування) психологічний симптом, соціальний симптом, фізичний симптом, психологічний синдром, консультативна
-----------------	---

гіпотеза.

Практичне завдання:

1. Відповідно до схеми консультативного процесу складіть список можливих запитань різного типу:

<i>Етап консультативного процесу (за С.В.Васьківською)</i>	<i>Приклади запитань</i>
Контакт-контракт	1. ...
Збір інформації, первинна діагностика проблеми	1. ...
Дослідження проблеми та аналіз гіпотез	1. ...
Дослідження можливостей та вплив	1. ...
Психопрактична допомога	1. ...
Завершення	1. ...

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	2 година
• Робота над практичним завданням	1 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Робота над практичним завданням	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Додаткова література:

1. Горностай П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наук. Думка, 1995. – 128 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Що таке рефлексивне і нерефлексивне слухання? Які вміння необхідні для активного слухання?
2. Визначте основні форми заохочення мовлення у консультативному процесі.
3. Проаналізуйте способи прояснення інформації у роботі з клієнтським запитом.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6-7

Тема 7. ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНІКИ ВПЛИВУ НА КЛІЄНТА

Мета: формувати у студентів здатність використовувати теоретичні знання про техніки впливу та особливості завершення консультативного процесу.

Професійна спрямованість: розвивати навички використання технік зв'язування і трансформації у консультативному процесі та завершення консультативного процесу.

План:

1. Сутність технік впливу у консультативному процесі.
2. Відображення змісту: перефразування, узагальнення, інтерпретація та конфронтація.
3. Переконання як метод впливу на свідомість особистості.
4. Навіювання як процес впливу на клієнта.
5. Сократівський діалог.
6. Використання метафори у роботі з клієнтом.
7. Особливості завершення консультативного процесу.

Основні поняття	Техніки зв'язування, зворотній зв'язок, інтерпретація, конфронтація, робота з опором та переносом, навіювання, переконання, перефразування, узагальнення, терапевтична пауза, саморозкриття консультанта, відображення почуттів, підбадьорення, заспокоєння, техніки трансформації, актуалізація ресурсів клієнта, інсайт, сократівський діалог, віддзеркалення, психологічне інформування, прощання, завершення консультативного процесу.
-----------------	--

Практичне завдання:

1. Техніка «*Виявлення опору*» (формування навичок виявлення опору)
Учасники групи перекидають один одному м'яч, супроводжуючи його будь-яким запитанням для того, кому адресується м'яч. Учасник, який отримує м'яч, повинен відповісти на питання протягом 5 секунд.
У ході вправи можна помітити прояви опору у вигляді: людина губить м'яч; просить повторити запитання; мовчить більше, ніж потрібно; кидає м'яч без запитання; відповідає не на поставлене запитання, тощо (*завдання взято: Васьківська С.В. - Основи психологічного консультування, С.286*)

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	2 година
• Взяти участь у інтерактивній роботі	1 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка

• Участь у роботі інтерв'язійної групи

1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Додаткова література:

1. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика: (Учебное пособие). – К.: Укртехпрес, 1997. – 216 с.
2. Горностай П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наук. Думка, 1995. – 128 с.
3. Основи практичної психології /За ред. В. Панок та ін. Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Яке значення для консультування має інтерпретація?
2. В яких випадках використання конфронтаційних технік є найдоречнішим?
3. Які ознаки можуть свідчити про опір у консультативному процесі?
4. Порівняйте точку зору К.Юнга і Р.Мея щодо навіювання у психотерапевтичному процесі.
5. Охарактеризуйте «Сократівський діалог» та особливості його застосування у психологічному консультуванні.

ЛАБОРАТОРНИЙ КУРС

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема 5.1. ОСОБЛИВОСТІ НАЛАГОДЖЕННЯ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Мета: сформувати у студентів навички налагодження консультативної взаємодії.

Професійна спрямованість: формування умінь та навичок встановлювати контакт з клієнтом та укладання адміністративного контракту.

План:

1. Початок консультативної взаємодії.
2. Особливості встановлення контакту з клієнтом. Поняття довіри у консультативному альянсі.
3. Контракт у психологічній взаємодії.

Основні поняття	<i>Клієнт, консультант, знайомство, психологічний контакт, довіра, контракт, організаційний контракт, психологічний контракт</i>
------------------------	--

Практична частина:

1. Завдання сформувати навички встановлення контакту з клієнтом та оформлення адміністративного контракту.

В інтерв'їзійних групах проведіть рольову гру «**На прийомі у психолога**» за етапами:

- знайомство;
- укладання адміністративного контракту (етичні норми, домовленість про регламент роботи, оплату, тощо);
- налагодження контакту;
- збір первинної інформації про скаргу (що клієнт думає?, що почуває?, що хоче?, що він може?, хто він є в цій ситуації?);
- робота з очікуваннями клієнта.

На завершення роботи спробуйте сформулювати перспективи подальшої роботи (варіанти робочих гіпотез).

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	1 година
▪ опрацювати основні поняття	1 година
Оцінювання	
▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ виконання практичного завдання	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативна психологія: Теорія і практика проблемного підходу / Горностай П.П. – Київ: Ніка-Центр, 2018. – 400 с.

Електронні ресурси:

1. Горбунова В. Контракт у практичній психології — Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/4025/1/8.pdf>

Додаткова література:

1. Основи психологічного консультування / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкаси, 2009. – 43 с.
2. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 2-3

Тема 5.2. РОБОТА ІЗ ЗАПИТОМ КЛІЄНТА

Мета: сформувати у студентів навички аналізу скарги клієнта у консультативній взаємодії.

Професійна спрямованість: усвідомлення етапності роботи консультанта зі скаргою і навичок формулювання запиту на подальшу роботу.

План:

1. Робота консультанта зі скаргою.
2. Формулювання запиту як очікуваного результату консультативної роботи.

Основні поняття	<i>Скарга, сюжет скарги, зміст скарги, локус скарги, самодіагноз, проблема, запит, тема психологічного консультування</i>
------------------------	---

Практична частина:

1. Завдання сформувати навички аналізу скарги.

Розділіться на інтервізійні групи (3-4 студенти) проаналізуйте скаргу/проблему клієнта, сформулюйте можливий запит на подальшу роботу та сплануйте основні напрямки (теми) на наступні зустрічі.

Зараз мені 29 р., а я ще нічого в житті не досягнула в плані кар'єри. В мене є сім'я, дитина і скоро закінчується декрет. В кінці року маю виходити на державну роботу, яку просто ненавиджу. Ненавиджу її, тому що з самого початку не хотіла цієї професії, мене вмовили батьки вступати у вуз по такій спеціальності. Батьки працюють в цій сфері і у них була можливість мене влаштувати. На третьому курсі я прийняла рішення йти зовсім в іншу сферу - батьки були проти. А в мене тоді не вистачило сміливості забрати документи. Я думала, що за час навчання мені сподобається моя професія, вчилася в університеті, після закінчення пішла працювати, вийшла заміж. Та на роботі щось не складалося, а

потім через рік пішла в декрет. Зараз після 6 років декрету, не маю бажання виходити на роботу, а що робити далі не знаю...

Одного разу почала замислюватися чи то є нормою не показувати почуття до хлопця на людях. Наприклад, обійми, поцілунки, йти за руку. Зустрічаюся з хлопцем уже півроку, і він до цих пір злитися на мене через те, що ми не можемо обійнятися на вулиці. У мене немов внутрішня скутість. Я хочу взяти його за руку, обійняти, але не можу. Мені здається, що все дивляться на нас і мені від цього дискомфортно. Коли ми наодинці я взагалі не соромлюся. Але варто кудись вийти, зустрітися з друзями, як мене перемикає. Він дуже ображається і каже, що я його відитовхую. Пам'ятаю, коли я розійшлася з моїм колишнім хлопцем - мені було дуже боляче, і коли бачила десь на вулиці закохані парочки, то ставало нестерпно. Розумію, що причина в мені, однак не знаю що мені з цим робити...

Маю сина-підлітка (15 років). І нещодавно почала помічати його «нездоровий» інтерес до азартних ігор. Став просити більше кишенькових грошей, я спочатку давала трохи більше аніж зазвичай, та пізніше перестала це робити. Став різко змінюватися настрої (думала, підліткове, може особисті проблеми), намагалася поговорити, але він відмовлявся і стверджував, що все нормально. А днями сусідка сказала, що бачила як мій син виходив з забігайлівки де стоять автомати. Спочатку намагалася говорити, пояснювати, він віднікується, а коли говорила що все знаю - починав біситися і зовсім закривався. Ужє й кричала на нього (зараз шкодую, розумію, що не повинна була). Боюся як би все гірше не стало, не знаю що з цим робити...

Після народження сина все в сім'ї пішло шкереберть. Ми живемо з батьками чоловіка, які вже майже 3 роки пхають свого носа всюди. Чоловік на мої прохання не реагує, з батьками поговорити навіть не збирається. Я останнім часом взагалі його не впізнаю. Нічого не можливо порадити та і сам не родиться зі мною. З малим сиджу сама, так як не маю на кого покластися. Я тут як у тюрмі, та й відчуття якесь таке ніби сім'я скоро розвалиться. Поговорити чи порадитися немає з ким. На переїзд чоловік не погоджується, бо як завжди проблема з фінансами. Просто відчуваю, що скоро вибухну - терпіння закінчується...

Дитині 1,5 роки. Вона боїться уваги чужих людей. Вилазить на руки, починає плакати, закриває очі. Весь час проводить зі мною. Довше, ніж на 3 години не залишала. Хочє постійної моєї уваги. Якщо починаю щось робити вилазить на руки і вимагає кудись йти. З родичами, які проживають з нами - проявляє інтерес, грається, однак на руки не йде. З

чоловіком залишається, але мене довго не відпускає і вередує. Коли виходжу з кімнати біжить за мною. Випускає мене з виду коли грається з дітьми і тільки тоді я можу відлучитися. Також боїться різких звуків, коли не бачить джерела звуку, такому випадку біжить до мене і ховається на руках. Переживаю чи є ця реакція нормальною...

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	1 година
▪ опрацювати основні поняття	1 година

Оцінювання

▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ виконання практичного завдання	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Додаткова література:

1. Основи психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкассы, 2009. – 43 с.
2. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема 6.1. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІК ПРОЯСНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У РОБОТІ ІЗ ЗАПИТОМ КЛІЄНТА

Мета: сформувати у студентів навички використання технік прояснення інформації у консультативній взаємодії.

Професійна спрямованість: використання технік активного слухання у роботі з клієнтською скаргою.

План:

1. Поняття про активне (рефлексивне) слухання та його рівні.
2. Техніка питань як навичка уточнення інформації.

Основні поняття	<i>Активне слухання, пасивне слухання, заохочування, переповідання, підсумування/резюмування, закриті-відкриті запитання, прямі-непрямі запитання, визначені-невизначені запитання, альтернативні запитання, риторичні запитання, переломні запитання, питання для роздумів, стратегічні запитання, техніка коротких питань, техніка прихованих питань,</i>
------------------------	---

Практична частина:

1. Завдання сформулювати навички активного слухання.

В інтерв'їзійних групах використайте техніки:

- «**Консультативне інтерв'ю**» - використання технік нерелексивного та релексивного слухання (завдання взято: Васьківська С.В. - Основи психологічного консультування, С.118)
- «**Зміни тему**» - завдання консультанта – дотримуватися обраної теми, завдання клієнта- змінити (завдання взято: Васьківська С.В. - Основи психологічного консультування, С.118);

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	1 година
▪ опрацювати основні поняття	1 година

Оцінювання

▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ виконання практичного завдання	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативна психологія: Теорія і практика проблемного підходу / Горностай П.П. – Київ: Ніка-Центр, 2018. – 400 с.

Додаткова література:

1. Основи психологічного консультування / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкаси, 2009. – 43 с.
2. Цимбалюк І. М. Ц 82 Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 5-6

Тема 6.2. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІК ВІДОБРАЖЕННЯ У РОБОТІ З КЛІЄНТСЬКИМ ЗАПИТОМ

Мета: сформулювати у студентів навички використання технік відображення почуттів, переживань та значень у консультативній взаємодії.

Професійна спрямованість: використання технік активного слухання у роботі з клієнтською скаргою.

План:

1. Відображення почуттів і техніки їх активізації.
2. Відображення значень і смислів.

Основні	Активне слухання, пасивне слухання, почуття, емоції,
---------	--

ПОНЯТТЯ	<i>відображення почуттів, заміщення емоцій, полюс емоцій, складні емоції, розпізнання-диференціація-усвідомлення-визнання емоцій, фокусування переживань, емпатійна відповідь, значення, життєві смисли</i>
----------------	---

Практична частина:

1. Завдання сформувані навички ідентифікації переживань та емоцій. В інтерв'язійних групах спробуйте визначити емоції, які переважають у процесі роботи над скаргою - (завдання взято: Васьківська С.В. - Основи психологічного консультування, С.136).

- Гаразд, я вибачусь! Все?!
- Ну справді, я тебе не розумію! Як ти так могла?
- Я так радію твоїм успіхам! Ти велика молодчина!
- З мене досить, я вже переповнений вашими обіцянками!
- Нажаль, прийом вже завершений – приходьте завтра.
- Ви хочете мене перевірити?
- Я ніколи більше не буду їй допомагати!
- Хіба це справедливо?...
- Невже так можна ставитися до людини! Це вже занадто!
- Навіть якщо я б цілу ніч не спав, я все одно не зміг не встиг підготувати інший звіт...

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	1 година
▪ опрацювати основні поняття	1 година

Оцінювання

▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ виконання практичного завдання	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Додаткова література:

1. Основи психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкассы, 2009. – 43 с.
2. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема 7.1. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІК ЗВ'ЯЗУВАННЯ У РОБОТІ З КЛІЄНТСЬКИМ ЗАПИТОМ

Мета: сформувати у студентів навички використання технік впливу у консультативній взаємодії.

Професійна спрямованість: використання технік фокусування, зворотного зв'язку, інтерпретації у роботі з клієнтською скаргою.

План:

1. Фокусування інформації.
2. Роль зворотного зв'язку у консультативному процесі.
3. Робота з переносом та опором.

Основні поняття	<i>Фокус у роботі, концентрування, результат, неконгруентність, суперечності, зворотній зв'язок, Я-висловлювання, Я-повідомлення, інтерпретація, конфронтація, опір, перенос, контрперенос, трансфер, навіювання, психологічна інформація, вплив, вказівки, поради, інструкції, табу, саморозкриття, визначення пріоритетів.</i>
------------------------	--

Практична частина:

1. Завдання на тренування навичок роботи з Ти-висловлюваннями у зворотному зв'язку.

Працюючи в інтервізійних групах, спробуйте переформулювати Ти-висловлювання на Я-висловлювання (завдання взято: Васьківська С.В. - Основи психологічного консультування, С.273):

- Як ти могла таке сказати?
- Ти абсолютно не правий!
- Який ти бездарний!
- Йди звідси! Ти мені дієш на нерви!

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	1 година
▪ опрацювати основні поняття	1 година
Оцінювання	
▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ виконання практичного завдання	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Додаткова література:

1. Основи психологического консультирования / В.И.Кариш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкассы, 2009. – 43 с.
2. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 8-9

**Тема 7.2. ТЕХНІКИ ТРАНСФОРМАЦІЇ У КОНСУЛЬТАТИВНІЙ
ВЗАЄМОДІЇ**

Мета: сформувати у студентів навички використання технік трансформації у роботі з клієнтським запитом.

Професійна спрямованість: усвідомлення терапевтичного ефекту використання технік трансформації в ході консультативної бесіди.

План:

1. Психологічні межі змін у роботі з клієнтом.
2. Використання технік трансформації у роботі з клієнтським запитом.
3. Робота з переформулюваннями у консультативній взаємодії.

Основні поняття	<i>Трансформація, метаморфоза, рух, розвиток, зміни, інсайт, фіксовані ідеї, фіксовані передбачення, фіксовані шаблони, фіксована необхідність, фіксована правота, фіксовані переконання, маєвтика, «Сократівський діалог», позиція відзеркалення, рефлексування консультативного процесу, директива, переформування, рефреймінг, ресурси.</i>
------------------------	--

Практична частина:

1. Завдання на тренування навичок інтерпретації смислів.

Підготуйте 2-3 притчі (на різні ключові теми) і розповісти по колу, запропонувавши учасникам поділитися своїми враженнями від тексту, який вони почули.

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	1 година
▪ опрацювати основні поняття	1 година
Оцінювання	
▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ виконання практичного завдання	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.
3. Дем'янчук Ю. Ю. Використання сторітелінгу (storytelling) у консультативній практиці / Ю. Ю. Дем'янчук // Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг : тези доп. VI Всеукраїн. наук.-практ. конф., (8-9 квіт. 2021 р.) / [відп. ред. В. Л. Зливков, Н. А. Харченко, С. О. Лукомська]. - Умань; Київ, 2021. - С. 24-27.

Електронні ресурси:

1. Легенди та притчі українською мовою — Режим доступу: <https://inoskaz.com/category/legendi-ta-pritchi-ukra%D1%97nskoyu-movoyu/>

Додаткова література:

1. Основи психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкасы, 2009. – 43 с.
2. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.

ТЕМА НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 8. ОСОБЛИВОСТІ ЗАВЕРШЕННЯ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Мета: проаналізувати особливості етапу завершення консультативної взаємодії.

Професійна спрямованість: усвідомити основні причини та індикатори завершення консультативного процесу.

Основні поняття	<i>Природне завершення консультативного процесу, передчасне завершення консультативного процесу, типи реагування на завершення: заперечення, гнів, угода, депресія, прийняття, опір.</i>
------------------------	--

План:

1. Функції та завдання завершення процесу консультування.
2. Причини та індикатори природного завершення консультативних стосунків.
3. Процес завершення консультативної взаємодії.
4. Проблеми пов'язані із завершенням процесу консультування: передчасне завершення, опір завершенню.

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

Електронні ресурси:

1. Чаплак Я., Ібрагімова Я. Завершення консультативного процесу — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_NITSB_2010/Psihologia/59995.doc.htm

Додаткова література:

1. Основи психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкассы, 2009. – 43 с

Контрольні питання і завдання:

1. Які основні функції стадії завершення у роботі з клієнтським запитом?
2. Які основні етапи завершення консультативного альянсу?
3. Які причини передчасного завершення консультативної взаємодії?

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ 2

Умовою допуску до ПМР є проходження перевірки рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.

I. Тестові завдання (оцінюються від 0 до 20 балів).

Студенту пропонується дати відповідь на 10 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

II. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 30 балів).

Студенту пропонується на вибір два питання, з яких він обирає одне питання для відповіді.

1. Структура консультативного процесу (Р.Мей, А.Айві, Г.Абрамова, П.П.Горностай, С.В.Васьківська).
2. Налагодження ефективного контакту.
2. Укладання психотерапевтичного контракту. Критерії хорошого контракту.
3. Вартість психологічних послуг як чинник ефективності консультативного процесу.
4. Скарга клієнта та формулювання психологічної проблеми.
5. Запит як очікуваний результат консультування.
6. Завдання діагностичного інтерв'ю. Ідентифікація проблеми.
7. Роль консультативної гіпотези у процесі консультування.
8. Техніки прояснення інформації (рефлексивне слухання, заохочення мовлення, навички уточнення інформації)
9. Техніки та категорії запитань.
10. Техніки відображення.
11. Фокусування переживань
12. Відображення значень.
13. Фокусування інформації у процесі консультативної бесіди
14. Зворотній зв'язок як важлива навичка консультативного спілкування.
15. Інтєпретація як спосіб вираження консультантом власного бачення проблем клієнта.
16. Специфіка техніки конфронтації у консультуванні.
17. Консультативні стратегії подолання опору та переносу
18. Навіювання у психологічному консультуванні.
19. Директивні форми впливу консультанта.
20. Процедура та різновиди рефреймінгу у психологічному консультуванні.

III. Професійно-орієнтоване завдання (оцінюються від 0 до 50 балів).

Змодельуйте первинне (діагностичне) інтерв'ю. Послідовно зазначте питання психолога. Врахуйте необхідність вирішення базових консультативних завдань цього етапу роботи (збір інформації про клієнта та його оточення, аналіз очікувань клієнта, дослідження та конкретизація проблеми, дослідження особистості клієнта).

Модуль 3. СТРАТЕГІЇ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ДОПОМОГИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	У тому числі				У тому числі				
		Л.	П.	Ла б	С.р.	всього	Л.	П.	Ла б.	С.р.
Модуль 3. СТРАТЕГІЇ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ДОПОМОГИ										
Змістовий модуль.3 Консультування в межах різних психологічних напрямків										
Тема 9 Напрямки психологічного консультування	10	8			2	8	2			6
• Психодраматичний підхід у консультуванні	11		2	4	5	10		2	2	6
• Психологічне консультування у позитум-підході	11		2	4	5	8			2	6
• Когнітивно-поведінковий підхід у консультуванні.	11		2	4	5	6				6
• Гуманістичний підхід у консультуванні (тема на самостійне опрацювання).	3				3	6				6
Тема 10 Індивідуальна робота з клієнтським запитом	14		6		8	13		2	2	9
Разом за модулем 3	60	8	12	12	28	45	2	4	6	39

Лекційні заняття №7-10

Практичні заняття №8-13

Лабораторні заняття №10-15

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати питання з плану практичного заняття;
- опрацювати основні поняття до теми;
- виконати практичні завдання;
- пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

ЛЕКЦІЯ 7-10

Тема 8. НАПРЯМКИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Мета: формувати у студентів уявлення про специфіку індивідуально-орієнтоване консультування та психотерапію, поглиблювати знання про професійну підготовку психолога практика

Професійна спрямованість: усвідомлення специфічних відмінностей процедури та критеріїв ефективності на різних рівнях психологічної допомоги.

Основні поняття

сцена, протагоніст, допоміжне Я, директор, розігрів, шерінг, психодрама, монодрама, техніка дублювання, техніка дзеркала, основний конфлікт, актуальний конфлікт, базовий конфлікт, дистанціювання, інвентаризація, ситуативна підтримка, вербалізація, розширення цілей, превинні здібності, вторинні здібності, позитивна інтерпретація подій, екзистенційні цінності, гуманістичні цінності, суб'єктивність клієнта, сенс життя, екзистенційна фрустрація, екзистенційний вакуум, логотерапія, парадоксальна інтенція, Когніції, негативні автоматичні думки, глибокі переконання, дисфункційні припущення, формулювання, метод «Сократівських» запитань, базові потреби, коупінг-стиль, модель схем і часток

План:

1. Основні напрямки психологічного консультування.
2. Введення у психодраму: принципи побудови психодраматичного процесу, структура та основні елементи психодраматичної гри. Техніки психодрами.
3. Позитум-підхід у консультуванні: принципи позитивної психотерапії, стадії взаємодії у позитивній психотерапії. Техніки позитивної психотерапії.
4. Базові принципи когнітивно-поведінкової терапії. Загальна КРТ-модель розвитку проблеми. Ключові характеристики та міфи про КРТ.

Література:

1. Арнц А., Якоб Г. Схема-терапия: модель роботи з частками. – Львів: Свічадо, 2014. – 264 с.
2. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
3. Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж Вступ у когнітивно-поведінкову терапію. – Львів: Свічадо, 2014. – 420 с.
4. Горностаєв П.П. Личность и роль: Ролевой подход в социальной психологии. – К.: Интерпресс ЛТД, 2007. – 312 с.
5. Основи позитивної психотерапії. Первичное интервью: Методическое пособие. Модуль 2 / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкассы, 2011. – 64 с.

6. Основи психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкассы, 2009. – 43 с.
7. Таувон К.Б.Принципы психодрамы // Руководство по психодраме / Под редакцией М.Карп, П.Холмса и К.Б. Таувон / Пер. с англ. О.П. Прокоповой; под. ред.. П.П. Горностая.- К.: Изд. П.Горностай, 2013. – 344 с.
8. Эрлахер-Фаркас Б., Йорда К. Монодрама: Исцеляющая встреча. От психодрамы к индивидуальной терапии. Киев: Ника-Цетр, 2004.

ПРАКТИЧНИЙ КУРС

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема 9.1. ПСИХОДРАМАТИЧНИЙ ПІДХІД У КОНСУЛЬТУВАННІ

Мета: формувати у студентів здатність використовувати теоретичні знання в проведенні консультацій методом психодрами.

Професійна спрямованість: навчити використовувати психодраматичні техніки.

План:

1. Поняття психодрами. Історія виникнення. Ідеї Я.Морено.
2. Фактори впливу у консультативному процесі (ефект групової взаємодії, спонтанність та креативність як результат та умова психодраматичної дії, надреальність).
3. Засоби психодрами та рівні особистісних змін.
4. Позиція консультанта в психодраматичному процесі.
5. Основні техніки психодрами:
6. Поняття монодрами. Використання технік монодрами в індивідуальному консультуванні.
7. Організація та проведення монодраматичного сеансу.

Основні поняття	<i>психодрама, монодрама, соціальний атом, соціальна роль, психологічна роль, рольовий конфлікт, рольова дистанція, групова взаємодія, спонтанність, креативність, надреальність, катарсис, інсайт, наuczіння, протагоніст, допоміжне Я, обмін ролями, «дзеркало», проекція в майбутнє, моделювання.</i>
-----------------	--

Практичне завдання:

1. Сформулюйте запити на консультацію, яка б передбачала використання психодраматичних технік («обмін ролями», «дзеркало», «дублювання» та ін).

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	1 година
• Взяти участь у роботі інтервізійної групи	1 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Участь у роботі інтервізійної групи	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.

2. Руководство по психодраме / Под редакцией М.Карп, П.Холмса и К.Б. Таувон / Пер. с англ. О.П. Прокоповой; под. ред.. П.П. Горностая.- К.: Изд. П.Горностая, 2013. – 344 с.

Додаткова література:

1. Монодрама: Исцеляющая встреча. От психодрамы к индивидуальной терапии // Под ред. Б. Эрлахер-Фаркас, К. Йорда. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2004
2. Морено Дж. Театр спонтанности: Пер с англ. – Красноярск Фонд Мент. Здоровья, 1993
Основи практичної психології /За ред. В. Панок та ін. Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Які фактори впливу у консультативному процесі у межах психодраматичного підходу?
2. Які психодраматичні засоби використовуються у роботі з клієнським запитом?
3. Опишіть основні техніки психодрами.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема 9.2. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ У ПОЗИТУМ-ПІДХОДІ

Мета: формувати у студентів вміння використовувати теоретичні знання в проведенні консультацій методом короткотермінової позитивної психотерапії.

Професійна спрямованість: навчити використовувати техніки короткотермінової позитивної психотерапії

План:

1. Поняття позитивного крос-культурного підходу у консультуванні. Історія виникнення. Ідеї Н.Пезешкіана.
2. Принципи позитивного підходу у консультуванні: надії, балансу та гармонізації, самопомоги.
3. Основні методи позитивної терапії.
4. Модель балансу чотирьох сфер життя. Техніка роботи з моделлю.

Основні поняття	<i>основний конфлікт, актуальний конфлікт, базовий конфлікт, дистанціювання, інвентаризація, ситуативна підтримка, вербалізація, розширення цілей, первинні здібності, вторинні здібності, позитивна інтерпретація подій</i>
------------------------	--

Практичне завдання:

1. Сформулюйте запити на консультацію, яка б передбачала використання техніки «Балансна модель» з позитум-підходу.

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати основні поняття та питання теми

1 година

• Взяти участь у роботі інтерв'язійної групи	1 години
--	----------

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Участь у роботі інтерв'язійної групи	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Пеньковська Н., Шептицький Р. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії. Навчально-методичний посібник. – Тернопіль, вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. – 286 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Охарактеризуйте основні принципи позитивного підходу у консультуванні.
2. Які основні методи позитум-підходу Ви знаєте?
3. Окресліть коло проблем, які найефективніше вирішуватимуться за допомогою техніки «Балансна модель»?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема 9.3 **КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВИЙ ПІДХІД У КОНСУЛЬТУВАННІ**
Мета: формувати у студентів вміння використовувати теоретичні знання в проведенні консультацій за когнітивно- поведінковою схемою.

Професійна спрямованість: навчити використовувати техніки когнітивно-поведінкового підходу у консультативній практиці.

План:

1. Основні положення когнітивно-поведінкового напрямку у консультуванні. Ідеї А.Бека.
2. Базові поняття когнітивно-поведінкового підходу у консультуванні.
3. Основні техніки КПТ.
4. Схема консультування в когнітивно-поведінковому підході.

Основні поняття	<i>неадаптивні думки, автоматичні думки, базові переконання, мимовільні висновки, вибіркоче абстрагування, перебільшення та мінімізація, персоналізація, дихотомічне мислення, децентрація, декатастрофізація, катарсис, ідентифікація, відволікання, системна десенсибілізація.</i>
-----------------	--

Практичне завдання:

1. Сформулюйте запити на консультацію, яка б передбачала використання «Техніки досягнення цілі» когнітивно-поведінкового підходу.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	1 година
• Взяти участь у роботі інтервізійної групи	1 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Участь у роботі інтервізійної групи	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж Вступ у конітивно-поведінкову терапію. – Львів: Свічадо, 2014. – 420 с.

Додаткова література:

1. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика: (Учебное пособие). – К.: Укртехпрес, 1997. – 216 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Охарактеризуйте основні техніки КПТ.
2. Проаналізуйте схему консультування в когнітивно-поведінковому підході.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11-13

Тема 10: ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА З КЛІЄНТСЬКИМ ЗАПИТОМ

Мета: сформувати у студентів навички індивідуальної роботи з клієнтською проблемою.

Професійна спрямованість: усвідомлення процесу надання індивідуального консультативного супроводу.

План:

1. Довизначення особистісної проблеми.
2. Аналіз та підготовка до практичної роботи.
3. Надання консультативної допомоги.
4. Завершення консультативної взаємодії.
5. Рефлексія роботи з клієнтським запитом.

Основні поняття	<i>Консультативний альянс, контакт, скарга, запит, контракт, первинне інтерв'ю, техніки прояснення інформації, техніки відображення, техніки зв'язування, техніки трансформації, завершення консультативної взаємодії, психодраматичний підхід, позитум-підхід, когнітивно-поведінковий підхід, гуманістичний підхід.</i>
-----------------	---

Практичне завдання:

Підготуйте звіт за результатами роботи над клієнтським запитом:

1. Опишіть клієнтську скаргу.
2. Складіть контракт на надання консультативних послуг.
3. Подосліджуйте проблему використовуючи первинне-інтерв'ю.
4. Проаналізуйте межі власної компетенції.
5. Опишіть практичну роботу з клієнтом з окресленням відповідних технік роботи (на етапі діагностування та вирішення проблеми).
6. Представте етап завершення консультативної взаємодії.
7. Здійсніть етап самоаналізу.

Результати представте у групі.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	2 година
• Робота над ПОЗ	6 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Робота над ПОЗ	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж Вступ у конітивно-поведінкову терапію. – Львів: Свічадо, 2014. – 420 с.
3. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.
4. Дем'янчук Ю. Ю. Особливості психологічної допомоги особистості в кризових станах / Ю. Ю. Дем'янчук // Цілісний підхід у психології особистості: особливості теорії та практики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (25 лют. 2022 р.) / за заг. ред. Ключек Л. В., Гейко Є. В. – Кропивницький, 2022. – С. 142-148.
5. Основи позитивної психотерапії. Первичное интервью: Методическое пособие. Модуль 2 / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкасы, 2011. – 64 с.
6. Пеньковська Н., Шептицький Р. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії. Навчально-методичний посібник. – Тернопіль, вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. – 286 с.
7. Руководство по психодраме / Под редакцией М.Карп, П.Холмса и К.Б. Таувон / Пер. с англ. О.П. Прокоповой; под. ред.. П.П. Горностая.- К.: Изд. П.Горностай, 2013. – 344 с.

Додаткова література:

1. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика: (Учебное пособие). – К.: Укртехпрес, 1997. – 216 с.
2. Горностай П.П. Личность и роль: Ролевой подход в социальной психологии. – К.: Интерпресс ЛТД, 2007. – 312 с.
3. Основи психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкасы, 2009. – 43 с.
4. Професійно-орієнтовані завдання з психології: Навчальний посібник / За ред.

О.Л.Музики. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2010. – 566 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Проаналізуйте етапність консультативного процесу.
2. Визначте способи прояснення інформації у роботі з клієнтським запитом.
3. Яка мета використання технік зв'язування і трансформації у консультативному процесі?
4. Які ознаки завершення консультативного процесу?

ЛАБОРАТОРНИЙ КУРС

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ №11-12

Тема 9.1. ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОДРАМАТИЧНИХ МЕТОДІВ У КОНСУЛЬТУВАННІ

Мета: сформувати у студентів вміння використовувати психодраматичні методи у консультативному процесі.

Професійна спрямованість: навчити використовувати психодраматичні техніки.

План:

1. Структура та основні елементи психодраматичної гри.
2. Техніки психодрами.

Основні поняття	<i>психодрама, монодрама, соціальний атом, соціальна роль, психологічна роль, рольовий конфлікт, рольова дистанція, групова взаємодія, спонтанність, креативність, надреальність, катарсис, інсайт, навчіння, протагоніст, допоміжне Я, обмін ролями, «дзеркало», проекція в майбутнє, моделювання.</i>
-----------------	---

Практичне завдання:

1. Завдання сформувати навички використання технік психодрами у роботі з клієнтським запитом.

В інтервізійних групах використайте техніку «Обмін ролями». По завершенню роботи учасник з ідентичності «консультанта» опрацює протокол проведеної роботи.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	1 година
• Взяти участь у роботі інтервізійної групи	2 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Участь у роботі інтервізійної групи	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.
3. Руководство по психодраме / Под редакцией М.Карп, П.Холмса и К.Б. Таувон / Пер. с англ. О.П. Прокоповой; под. ред. П.П. Горностая.- К.: Изд. П.Горностай, 2013. – 344 с.

Додаткова література:

1. Монодрама: Исцеляющая встреча. От психодрамы к индивидуальной терапии // Под ред.

- Б. Эрлахер-Фаркас, К. Йорда. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2004
2. Морено Дж. Театр спонтанности: Пер с англ. – Красноярск Фонд Мент. Здоровья, 1993
Основи практичної психології /За ред. В. Панок та ін. Підручник. – К.: Либідь, 1999.
– 536 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ №13-14

Тема 9.2. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ У МЕТОДІ КОРОТКОТЕРМІНОВОЇ ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ

Мета: сформувані у студентів вміння використовувати практичні знання в проведенні консультацій методом позитивної психотерапії.

Професійна спрямованість: навчити використовувати техніки короткотермінової позитивної психотерапії

План:

1. Позитум-підхід у консультуванні: принципи позитивної психотерапії, стадії взаємодії у позитивній психотерапії.
2. Техніки позитивної психотерапії.

Основні поняття	<i>основний конфлікт, актуальний конфлікт, базовий конфлікт, дистанціювання, інвентаризація, ситуативна підтримка, вербалізація, розширення цілей, первинні здібності, вторинні здібності, позитивна інтерпретація подій</i>
------------------------	--

Практичне завдання:

1. Завдання сформувані навички використання технік позитивної психотерапії у роботі з клієнтським запитом.

В інтерв'їзійних групах використовуйте техніку «Балансна модель». По завершенню роботи учасник з ідентичності «консультанта» опрацьовує протокол проведеної роботи.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	1 година
• Взяти участь у роботі інтерв'їзійної групи	2 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Участь у роботі інтерв'їзійної групи	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Дем'янчук Ю. Ю. Використання сторітелінгу (storytelling) у консультативній практиці / Ю. Ю. Дем'янчук // Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг : тези доп. VI Всеукраїн. наук.-практ. конф., (8-9 квіт. 2021 р.) / [відп. ред. В. Л. Зливков, Н. А. Харченко, С. О. Лукомська]. - Умань; Київ, 2021. - С. 24-27.
3. Пеньковська Н., Шептицький Р. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії. Навчально-методичний посібник. – Тернопіль, вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. – 286 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ №14-15

Тема 9.3 КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВИЙ ПІДХІД У КОНСУЛЬТУВАННІ

Мета: сформувати у студентів вміння використовувати практичні знання в проведенні консультацій за когнітивно-поведінковою терапією.

Професійна спрямованість: навчити використовувати техніки когнітивно-поведінкового підходу у консультативній практиці.

План:

1. Базові принципи когнітивно-поведінкової терапії.
2. Основні техніки КПТ.
3. Схема консультування в когнітивно-поведінковому підході.

Основні поняття	<i>неадаптивні думки, автоматичні думки, базові переконання, мимовільні висновки, вибіркоче абстрагування, перебільшення та мінімізація, персоналізація, дихотомічне мислення, децентрація, катарсис, ідентифікація, відволікання, системна десенсибілізація.</i>
-----------------	---

Практичне завдання:

1. Завдання сформувати навички використання технік позитивної психотерапії у роботі з клієнтським запитом.

В інтерв'їзійних групах використовуйте техніку «Досягнення цілі». По завершенню роботи учасник з ідентичності «консультанта» опрацьовує протокол проведеної роботи.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	1 година
• Взяти участь у роботі інтерв'їзійної групи	2 години

Оцінювання

• Тестова перевірка володіння знаннями з основних питань, що виносяться на практичне заняття	1 оцінка
• Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
• Участь у роботі інтерв'їзійної групи	1 оцінка

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж Вступ у когнітивно-поведінкову терапію. – Львів: Свічадо, 2014. – 420 с.

Додаткова література:

1. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика: (Учебное пособие). – К.: Укртехпрес, 1997. – 216 с.

ТЕМА НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 9.4. ГУМАНІСТИЧНИЙ ПІДХІД У КОНСУЛЬТУВАННІ

Мета: сформувати у студентів вміння використовувати практичні знань з гуманістичного підходу у консультативному процесі.

Професійна спрямованість: навчити використовувати техніки гуманістичного підходу у консультативній практиці.

Основні поняття	<i>Особистісно-центрована терапія, гештальт, принцип "тут і тепер", позиція "о'кей" і "не о'кей", сценарій.</i>
------------------------	---

План:

1. Особистісно-центроване консультування.
2. Гештальт консультування.
3. Трансактний аналіз у консультуванні.

Список рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Пеньковська Н., Шептицький Р. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії. Навчально-методичний посібник. – Тернопіль, вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. – 286 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Чому К.Роджерс назвав розроблений ним консультативний підхід особистісно-орієнтованим?
2. Сформулюйте основну мету гештальт-консультування
3. Розкрийте основний зміст наступних Его-станів: Батько, Дорослий, Дитина

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ 3

Умовою допуску до ПМР є проходження перевірки рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.

I. Тестові завдання (оцінюються від 0 до 20 балів).

Студенту пропонується дати відповідь на 10 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

II. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 30 балів).

Студенту пропонується на вибір два питання, з яких він обирає одне питання для відповіді.

1. Основні напрямки психологічного консультування.
2. Поняття психодрами.
3. Історія виникнення психодрами. Ідеї Я.Морено.
4. Фактори впливу у консультативному процесі (ефект групової взаємодії, спонтанність та креативність як результат та умова психодраматичної дії, надреальність).
5. Засоби психодрами та рівні особистісних змін.
6. Позиція консультанта в психодраматичному процесі.
7. Основні техніки психодрами:
8. Поняття монодрами.
9. Використання технік монодрами в індивідуальному консультуванні.
10. Організація та проведення монодраматичного сеансу.
11. Поняття позитивного крос-культурного підходу у консультуванні.
12. Історія виникнення крос-культурного підходу у консультуванні. Ідеї Н.Пезешкіана.
13. Принципи позитивного підходу у консультуванні: надії, балансу та гармонізації, самопомоги.
14. Основні методи позитивної терапії.
15. Модель балансу чотирьох сфер життя. Техніка роботи з моделлю.
16. Основні положення когнітивно-поведінкового напрямку у консультуванні. Ідеї А.Бека.
17. Базові поняття когнітивно-поведінкового підходу у консультуванні.
18. Основні техніки КПП.
19. Схема консультування в когнітивно-поведінковому підході.
20. Особистісно-центроване консультування.
21. Гештальт консультування.
22. Транзактний аналіз у консультуванні.

III. Професійно-орієнтоване завдання (оцінюються від 0 до 50 балів).

Побудуйте пояснювальну терапевтичну модель. Вкажіть причини виникнення проблеми клієнта, фактори, що впливають на його поведінку та реакції. Використовуйте ідеї, розроблені в межах одного або кількох напрямків консультативного супроводу. Опишіть одну терапевтичну

техніку, доцільну для використання в ході консультативної роботи. Вкажіть її мету, опишіть зміст та особливості проведення. Змоделюйте реакції клієнта.

“Мій чоловік прийшов з роботи розлючений і, розмахуючи руками, розповів, що начальник вилаяв його при колегах. Він змовчав, щоб не загострювати стосунки, але не думає, що стримається наступного разу. Я сказала, що поведилась би абсолютно по іншому: я б нагадала керівнику, що він може критикувати, але не має права ображати та спокійно б вийшла з кабінету. Чоловік мав би подякувати за пораду, а він скипів, накричав на мене і вибіг з дому, грюкнувши дверима.” (За Ейдемиллер Э.Г., Юстицкий В.В., 1990, с 65.)

ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ

- Володіння теоретичним матеріалом з тем курсу.
- Зараховано усі звіти за лабораторні заняття, передбачені робочою програмою та методичними рекомендаціями до навчальної дисципліни.
- Пройдено перевірку рівня засвоєння знань з тем, які виносилися на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача.

Структура екзаменаційного білету.

Екзаменаційний білет включає **три види** завдань.

I. Тестове завдання (максимальна кількість балів – 20).

II. Теоретичне питання (максимальна кількість балів – 30).

III. Професійно-орієнтоване завдання: звіти за лабораторні заняття (максимальна кількість балів – 50).

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Рівні психологічної допомоги.
2. Специфіка та завдання психологічного консультування як окремого виду психологічної допомоги.
3. Цілі і завдання психологічного консультування в межах різних психологічних напрямків.
4. Індивідуальне консультування як вид діяльності.
5. Складові консультативного процесу
6. Концепції та моделі консультаційної взаємодії.
7. Механізми психологічного впливу в консультативній роботі.
8. Ефективність консультативного процесу.
9. Етичні аспекти консультативної діяльності. Відповідальність психолога-консультанта.
10. Предмет роботи психолога-консультанта.
11. Принципи надання психологічної допомоги.
12. Типи взаємодії консультанта і клієнта (за В.Є.Василюком)
13. Консультативні стосунки та розподіл відповідальності.
14. Принципи налагодження хорошого робочого альянсу у консультуванні.
15. Професійні установки та особистісні якості консультанта.
16. Можливості використання навичок консультування у різних життєвих ситуаціях.
17. Структура консультативного процесу (Р.Мей, А.Айві, Г.Абрамова, П.П.Горностаї, С.В.Васьківська).
18. Налагодження ефективного контакту.
19. Укладання психотерапевтичного контракту. Критерії хорошого контракту.
20. Вартість психологічних послуг як чинник ефективності консультативного процесу.
21. Скарга клієнта та формулювання психологічної проблеми.
22. Запит як очікуваний результат консультування.
23. Завдання діагностичного інтерв'ю. Ідентифікація проблеми.

24. Роль консультативної гіпотези у процесі консультування.
25. Техніки прояснення інформації (рефлексивне слухання, заохочення мовлення, навички уточнення інформації)
26. Техніки та категорії запитань.
27. Техніки відображення.
28. Фокусування переживань
29. Відображення значень.
30. Фокусування інформації у процесі консультативної бесіди
31. Зворотній зв'язок як важлива навичка консультативного спілкування.
32. Інтерпретація як спосіб вираження консультантом власного бачення проблем клієнта.
33. Специфіка техніки конфронтації у консультуванні.
34. Консультативні стратегії подолання опору та переносу
35. Навіювання у психологічному консультуванні.
36. Директивні форми впливу консультанта.
37. Процедура та різновиди рефреймінгу у психологічному консультуванні.
38. Основні напрямки психологічного консультування.
39. Поняття психодрами.
40. Історія виникнення психодрами. Ідеї Я.Морено.
41. Фактори впливу у консультативному процесі (ефект групової взаємодії, спонтанність та креативність як результат та умова психодраматичної дії, надреальність).
42. Засоби психодрами та рівні особистісних змін.
43. Позиція консультанта в психодраматичному процесі.
44. Основні техніки психодрами:
45. Поняття монодрами.
46. Використання технік монодрами в індивідуальному консультуванні.
47. Організація та проведення монодраматичного сеансу.
48. Поняття позитивного крос-культурного підходу у консультуванні.
49. Історія виникнення крос-культурного підходу у консультуванні. Ідеї Н.Пезешкіана.
50. Принципи позитивного підходу у консультуванні.
51. Основні методи позитивної терапії.
52. Модель балансу чотирьох сфер життя. Техніка роботи з моделлю.
53. Основні положення когнітивно-поведінкового напрямку у консультуванні. Ідеї А.Бека.
54. Базові поняття когнітивно-поведінкового підходу у консультуванні.
55. Основні техніки КПТ.
56. Схема консультування в когнітивно-поведінковому підході.
57. Особистісно-центроване консультування.
58. Гештальт консультування.
59. Трансактний аналіз у консультуванні.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
			Пояснення
90 – 100	<i>Відмінно</i>	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82-89	<i>Добре</i>	B	вище середнього рівня з кількома помилками
74-81		C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
64-73	<i>Задовільно</i>	D	непогано, але з незначною кількістю недоліків
60-63		E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	<i>Незадовільно</i>	FX	з можливістю повторного складання
0-34		F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) розраховується:

№ модулю	$M_{\%n}$ (відсоткове значення модулю навчальної компоненти)
Модуль 1	$M_{\%1} = 30\%$
Модуль 2	$M_{\%2} = 30\%$
Модуль 3	$M_{\%3} = 40\%$
Сума	100

ЕКЗАМЕН

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є екзамен, то здобувачі вищої освіти в яких підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) за семестр становить 60 і більше балів, мають право не складати екзамен. У такому разі підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) = Екзаменаційній оцінці (ЕО) = Підсумковій оцінці (ПО).

$$ПОМ = ЕО = ПО$$

У випадку складання екзамену підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне балів підсумкової оцінки з вивчених модулів (ПОМ) та екзаменаційної оцінки (ЕО).

$$ПО = (ПОМ + ЕО) / 2$$

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч./ С.В.Васьківська. – 2-ге вид. - К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
2. Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж Вступ у конітивно-поведінкову терапію. – Львів: Свічадо, 2014. – 420 с.
3. Горностай П.П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / Горностай П.П. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.
4. Дем'янчук Ю. Ю. Використання сторітелінгу (storytelling) у консультативній практиці / Ю. Ю. Дем'янчук // Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг : тези доп. VI Всеукраїн. наук.-практ. конф., (8-9 квіт. 2021 р.) / [відп. ред. В. Л. Зливков, Н. А. Харченко, С. О. Лукомська]. - Умань; Київ, 2021. - С. 24-27.
5. Мэннинг Джеймс, Риджуэй Никола. Практика когнитивно-поведенческой терапии. Рабочие листы и раздаточные материалы. М.: Диалектика, 2021. – 176 с.
6. Пеньковська Н., Шептицький Р. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії. Навчально-методичний посібник. – Тернопіль, вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. – 286 с.
7. Руководство по психодраме / Под редакцией М.Карп, П.Холмса и К.Б. Таувон / Пер. с англ. О.П. Прокоповой; под. ред.. П.П. Горностая.- К.: Изд. П.Горностай, 2013. – 344 с.

Додаткова:

8. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика: (Учебное пособие). – К.: Укртехпрес, 1997. – 216 с.
9. Бурлачук Л.Ф. и др. Основы психотерапии: Учебн. пособие для студентов вузов, которые обучаются по спец. «Психология», «Соц. педагогика» / Л.Ф. Бурлачук, И.А. Грабская, А.С. Кочарян. — К.: Ника-Центр; М.: Алетейа, 1999. — 320 с.
10. Дем'янчук Ю. Ю. Особливості психологічної допомоги особистості в кризових станах / Ю. Ю. Дем'янчук // Цілісний підхід у психології особистості: особливості теорії та практики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (25 лют. 2022 р.) / за заг. ред. Клочек Л. В., Гейко Є. В. – Кропивницький, 2022. – С. 142-148.
11. Морено Дж. Театр спонтанности: Пер с англ. – Красноярск Фонд Мент. Здоровья, 1993 Основи практичної психології / За ред. В. Панок та ін. Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.
12. Основи позитивної психотерапії. Первичное интервью: Методическое пособие. Модуль 2 / В.И.Кариш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкасы, 2011. – 64 с.
13. Основи практичної психології/ В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. К.: Либідь, 1999. – 536с.

14. Основы психологического консультирования / В.И.Карикаш, Н.А. Босовская, Ю.Е. Кравченко, С.А.Кириченко. – Черкасы, 2009. – 43 с.
15. Психологія особистості: Словник-довідник / За редакцією П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
16. Эрлахер-Фаркас Б., Йорда К. Монодрама: Исцеляющая встреча. От психодрамы к индивидуальной терапии. Киев: Ника-Цетр, 2004.

Интернет ресурси:

17. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка: режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/>
18. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>
19. Закони України: режим доступу: http://kodeksy.com.ua/zakoni_ukraini.htm
20. Горбунова В. Контракт у практичній психології — Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/4025/1/8.pdf>
21. Етичний кодекс психолога — Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/eticnij-kodeks-prakticnogo-psihologa-22568.html>
22. Легенди та притчі українською мовою — Режим доступу: <https://inoskaz.com/category/legendi-ta-pritchi-ukra%D1%97nskoyu-movoyu/>
23. Чаплак Я., Ібрагімова Я. Завершення консультативного процесу — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_NITSB_2010/Psihologia/59995.doc.htm